

تحوالات تقنینی و سیاست جنایی ایران در راستای مواد مخدر و عوامل موثر بر اعتیاد جوانان

مؤلف
یوسف فلاحتی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۷

سرشناسه	فلاحي، يوسف، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور	تحولات تقنینی و سیاست جنایی ایران در راستای مواد مخدر و عوامل موثر بر اعتیاد جوانان / مولف يوسف فلاحي.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۶۶ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۴۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیبأ
موضوع	سوء مصرف دارو -- ایران -- سیاست دولت
موضوع	Drug abuse-- Government policy -- Iran
موضوع	مواد مخدر -- قاچاق -- پی گیری
موضوع	Drug traffic -- Investigation
موضوع	مواد مخدر -- قوانین و مقررات
موضوع	Narcotic laws
موضوع	مواد مخدر -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Narcotic laws -- Iran
موضوع	اجرای عدالت کیفری -- ایران
موضوع	Criminal justice, Administration of -- Iran
موضوع	سوء مصرف دارو -- ایران -- پیشگیری
موضوع	Drug abuse -- Iran -- Prevention
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ قف۸۵/۸۵۰ HV۵۸۲۰
رده بندی دیویی	۳۴۲/۲۹-۰۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۸۰۰

انتشارات قانون یار

تحولات تقنینی و سیاست جنایی ایران در راستای مواد مخدر و عوامل موثر بر اعتیاد جوانان

تألیف: يوسف فلاحي

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۴۹-۹

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۹۵۲۶ کتابفروشی رسولی (چراغ دانش سابق)

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار.....
۱۱.....	فصل اول.....
۱۱.....	کلیات.....
۱۳.....	مبحث اول: بررسی شناخت کلی و ماهیتی سیاست جنایی در نظام جزایی ایران.....
۱۴.....	الف- سیاست کیفری؛ تعبیری مضیق.....
۱۵.....	ب- سیاست جنایی؛ تعبیر موسع.....
۱۷.....	مبحث دوم: بررسی و شناخت اقسام سیاست جنایی.....
۱۷.....	الف سیاست جنایی جنینی.....
۱۸.....	ب- سیاست جنایی قضاویی.....
۱۹.....	ج- سیاست جنایی ابعادی (دهلی).....
۲۰.....	د- سیاست جنایی مشارکتی (مرومی).....
۲۳.....	الف- مفهوم لغوی قاچاق.....
۲۴.....	ب- مفهوم حقوقی.....
۲۴.....	ب- ۱- حقوق ایران.....
۲۷.....	ب- ۲- کنوانسیون‌های بین‌المللی.....
۲۹.....	مبحث سوم: تقسیمات مواد روان‌گردان.....
۳۰.....	الف. تعریف مواد روان‌گردان.....
۳۰.....	ب. تعریف مواد مخدر.....
۳۳.....	الف- ۱- داروهای توهم‌زا.....
۳۳.....	الف- ۲- داروهای محرک (توان‌افزا).....
۳۳.....	الف- ۳- داروهای آرام‌بخش (سستی‌زا).....
۳۴.....	ب- ویژگی‌های مهم فهرست مواد روان‌گردان.....
۳۵.....	ب- ۱- ویژگی‌های مهم فهرست شماره‌ی یک.....

ب-۲- ویژگی‌های مهم فهرست شماره‌ی دو	۳۵
ب-۳- ویژگی‌های مهم فهرست شماره‌ی سه	۳۶
ب-۴- ویژگی‌های مهم فهرست شماره‌ی چهار	۳۷
ب-۵- گروه پیش‌سازها (پرکسورها)	۳۸
فصل دوم	۳۹
اقدامات پیشگیرانه و حمایتی در خصوص مواد افیونی و مواد مخدر	۳۹
مبحث اول: تحلیل آثار سوء جرم‌انگاری مصرف مواد مخدر در جامعه	۴۲
الف) اعتیاد از منظر علم جرم‌شناسی و حقوق جزا	۴۲
ب) جرم‌انگاری	۴۵
ج) ادوار قانون‌گذاری ایران در زمینه اعتیاد و تأثیر کنوانسیون‌ها بر آن	۴۵
د) اعتیاد در کنوانسیون‌های بین‌المللی	۵۱
مبحث دوم: آثار سوء جرم‌انگاری اعتیاد	۵۳
الف) عدم کارایی کیفر	۵۳
ب) اثر سزادهی و ناتوان‌سازی کیفر	۵۴
ج) شرمساری بازسامانده (بازپذیر)	۵۷
ح) توجیهات خاص کیفر	۵۸
ک) هزینه‌های انسانی و مادی کیفر	۶۰
گ) معایب مجازات معتادین با توجه به توجیهات خاص و عام	۶۱
ن) بررسی معایب کیفر زندان به صورت تیتروار	۶۶
م) چالش‌های حقوق بشری	۶۸
ی) حقوق معتادین	۷۰
مبحث سوم: رویکرد پیشگیرانه و درمانگر در قانون اصلاحی ۱۳۸۹	۷۶
گفتار اول: تأکید بر درمان و بازپروری	۷۶
ب زندان و اقدامات جایگزین	۸۱

- ج- حمایت از بزه‌دیدگان مواد روان‌گردان ۸۵
- الف) توجه به جرم‌انگاری علی‌رغم جرم‌زدایی ۹۰
- ب) همگامی با اقدامات بین‌المللی ۹۲
- ج) جرم‌انگاری دایر یا اداره مکان و تولید ادوات استعمال روان‌گردان ۹۳
- د) جرم‌انگاری ورود مواد به بدن شخص دیگر به هر طریق ۹۵

فصل سوم ۱۰۱

- تحلیل کلی قاجاق مواد مخدر و مشکلات قانونی موجود در این راستا ۱۰۱
- بحث اول: جرم‌انگاری قاجاق روان‌گردان‌های صنعتی غیر دارویی ۱۰۳
- الف- ۳- ترانزیت ۱۱۴
- «ترانزیت» ۱۱۴
- مبحث دوم: پاسخ به قبالق و تأثیر تعدیل‌کننده‌های مجازات در آن ۱۱۷
- مبحث سوم: مقررات شکای قاجاق روان‌گردان‌ها و نقاط قوت و ضعف قانون اصلاحی در قبال آن ۱۲۸
- گفتار اول: دادسرا، دادگاه صالح و تسریع خیل بعد از صدور حکم ۱۲۹
- مبحث چهارم: بررسی و شناخت علل و عوامل مؤثر بر اعتیاد جوانان ۱۳۹
- الف) رُنتیک : ۱۴۰
- ب) نگرش مثبت به مواد : ۱۴۱
- ج) تأثیر مواد بر فرد : ۱۴۱
- د) عوامل مربوط به خانواده : ۱۴۲
- ذ) تأثیر دوستان : ۱۴۲
۱. مصرف مواد به عنوان هنجار اجتماعی : ۱۴۳
۲. عوامل مربوط به خانواده : ۱۴۴
۳. تأثیر دوستان : ۱۴۴
۴. مصرف مواد به عنوان هنجار اجتماعی : ۱۴۵

۵. مواد اعتیاد آور: ۱۴۶
۶. استراتژی‌های پیشگیری از اعتیاد ۱۴۶
- مبحث پنجم: علل بازگشت به اعتیاد ۱۵۴
- منابع و مأخذ ۱۵۷
- کتاب‌ها ۱۵۹
- مقاله‌ها ۱۶۲
- رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها ۱۶۵

پیشگفتار

مواد مخدر زندگی جوامع و انسانها را نابود می‌سازد و موجب بروز جرایم می‌گردد و کلیه بخشهای جامعه را در هر کشور تحت الشعاع قرار می‌دهد. با وجود تلاشهای بسیار سازمانهای جهانی و بسیاری از کشورها همچون کشور خودمان، روز به روز به جمعیت معتاد جهان افزوده می‌شود و نکته‌ای که نگران‌کننده‌تر از این است، تغییر الگوی مصرف از مواد مخدر سنتی به مواد صنعتی است که روان‌گردان‌های صنعتی غیر دارویی از این دسته هستند. اگر در گذشته تولید مواد مخدر مدت زمان زیاد و همچنین مکانی وسیع نیاز داشت، امروزه با زمانی خیلی کوتاه‌تر و مکانی بسیار کوچک‌تر می‌توان موادی به مراتب مخرب‌تر تولید کرد که پیشرفت تکنولوژی نیز این روند را سریع‌تر کرده است. این امکان، روند مبارزه با تولید روان‌گردان‌ها را بسیار سخت‌تر کرده است. در این تحقیق، دلیل بررسی مسائل مربوط به روان‌گردان‌های صنعتی غیر دارویی به دلیل استفاده در سال رشد از این مواد و تغییر الگوی مصرف افراد معتاد در جامعه طی چند سال اخیر و درنهایت توسعه قانون‌گذار در قانون اخیر مصوب ۱۳۸۹ به این مواد است. با سیری در تاریخ سیاست جنایی ایران از اوایل قانونگذاری در سال ۱۲۸۹ تا اکنون متوجه خواهیم شد که با وجود قانون‌گذاری‌های بسیار و حتی تشدید مجازات‌ها در برهه‌ای از زمان و اعمال مجازات‌های شدید مانند اعدام و حبس‌های دراز مدت و... به دلیل نبود یک استراتژی واحد و مدت دار و برنامه‌ریزی دقیق و گاه اقدامات عجولانه و سپس رها کردن آن پس از مدتی و صرف هزینه‌های هنگفت مخصوصاً در سالهای اخیر، کشور ما توفیق چندانی در قبال مبارزه با جرایم مواد مخدر و متناسب با موضوع جاری یعنی اعتیاد و قاچاق مواد مخدر نداشته است. البته ناگفته نماند که اقدامات بین‌المللی در این زمینه نیز آنچنان کارساز نبوده و با وجود تصویب سه کنوانسیون عمده بین‌المللی این احساس مسئولیت جهانی نیز نتوانسته

آن گونه که شایسته است با روند رو به رشد قاچاق و در پی آن اعتیاد به این مواد مبارزه کرده و موفق باشد. دلیل این مدعا را می توان ارائه آمار و اخباری که در این زمینه هر روز در سایت ها و شبکه های خبری می آید عنوان کرد ولی به هر حال انجام این اقدامات از عدم انجام آن و رها شدن مؤثرتر و بهتر است. عمده مواد مخدر مصرفی در کشور ما در کشورهای همجوار افغانستان و پاکستان تولید می شده ولی اکنون که مصرف مواد روان گردان صنعتی غیر دارویی از مصرف مواد مخدر سنتی بیشتر شده مشکل دیگری را به مشکلات مبارزه با مواد مخدر در کشور ما تبدیل کرده است. اگر تا چند سال پیش نیروهای انتظامی برای مبارزه با محموله های بزرگ درگیر می شدند اکنون این مبارزه بسیار سخت تر شده است زیرا می توان یک کیف دستی کوچک را محلی برای جا جایی و حمل و نقل مواد روان گردان که اکثراً به صورت پودر یا قرص هستند اختصاص داد.